

**CONFERENTIE OVER DE TOETREDING
TOT DE EUROPESE UNIE
– MONTENEGRO –**

**Brussel, 12 oktober 2026
(OR. en)**

AD 86/26

LIMITE

CONF-ME 37

TOETREDINGSDOCUMENT

Betreft: GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT VAN DE EUROPESE UNIE
- Hoofdstuk 17: Economisch en monetair beleid

Onderhandelingshoofdstuk 17: Economisch en monetair beleid

Dit standpunt van de Europese Unie is gebaseerd op haar algemene standpunt voor de toetredingsconferentie met Montenegro (AD 23/12 CONF-ME 2) en is onderworpen aan de daarin vastgelegde onderhandelingsbeginselen, met name:

- een standpunt dat door een van beide partijen wordt ingenomen ten aanzien van een hoofdstuk van de onderhandelingen laat het eventueel ten aanzien van andere hoofdstukken in te nemen standpunt geheel onverlet;
- akkoorden - ook deelakkoorden - die tijdens de onderhandelingen over achtereenvolgens te behandelen hoofdstukken worden bereikt, kunnen pas als definitief worden aangemerkt wanneer een algeheel akkoord is bereikt;
- de in de punten 24, 28, 41 en 44 van het onderhandelingskader geformuleerde vereisten.

De EU spoort Montenegro ertoe aan zijn beleid verder aan te passen aan het EU-acquis, met dien verstande dat vóór de toetreding bijkomend acquis in werking kan treden, te zorgen voor de doeltreffende uitvoering en handhaving ervan, en reeds vóór de toetreding beleidsmaatregelen en instrumenten te ontwikkelen die zoveel mogelijk aansluiten bij die van de EU.

De EU neemt er nota van dat Montenegro in zijn onderhandelingsstandpunt AD 21/17 CONF-ME 8 + ADD 1 en het addendum AD 64/26 CONF-ME 28 het op 28 augustus 2026 voor hoofdstuk 17 geldende acquis aanvaardt, en dat het verklaart in staat te zijn dit acquis vanaf de datum van toetreding tot de Europese Unie uit te voeren.

Monetair beleid

De EU erkent dat Montenegro aanzienlijke vooruitgang heeft geboekt om zijn wetgeving in overeenstemming te brengen met het EU-acquis zodat de functionele, institutionele, personele en financiële onafhankelijkheid van de centrale bank wordt gewaarborgd.

De EU neemt er nota van dat de wet betreffende de centrale bank van Montenegro (CBM) alle vier de beginselen van de onafhankelijkheid van de centrale bank (functionele, institutionele, personele en financiële onafhankelijkheid) waarborgt en uitvoert overeenkomstig het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken (ESCB) en de Europese Centrale Bank (ECB). In de wet wordt uitdrukkelijk aangegeven dat het handhaven van prijsstabiliteit het hoofddoel van de CBM is. Onverminderd dit kernmandaat ondersteunt de CBM ook het economisch beleid van de EU.

De EU neemt er nota van dat de CBM bij het nastreven van haar doelstellingen onafhankelijk opereert en dat elke externe invloed, ook van overheidsinstanties of andere entiteiten, op haar besluitvormingsprocessen en -organen bij wet verboden is. Dit beginsel geldt ook voor besluiten van de CBM. Deze kunnen niet worden goedgekeurd, nietig verklaard, ingetrokken of op enige andere wijze gewijzigd door externe instanties, behalve via rechterlijke toetsing.

De EU merkt op dat de wet betreffende de CBM voorziet in een termijn van zes jaar voor de president, de vicepresidenten en andere Raadsleden, met sterke waarborgen tegen willekeurig ontslag, daar de voorwaarden voor ontzetting uit het ambt volledig in overeenstemming zijn met de ESCB/ECB-statuten. De EU neemt er tevens nota van dat de wet ook selectiecriteria, onverenigbaarheidsregels en beperkingen op het aanvaarden van functies na afloop van de ambtstermijn omvat om belangenconflicten te voorkomen.

Wat de financiële onafhankelijkheid betreft, neemt de EU er nota van dat de wet betreffende de CBM in overeenstemming is met de statuten van het ESCB en de ECB. De EU neemt er voorts nota van dat de CBM onafhankelijk haar eigen inkomsten genereert, haar financieel plan en jaaroverzichten aanneemt, winst- en verliescijfers vaststelt en winsten uitkeert overeenkomstig de wet betreffende de CBM. De CBM beschikt over auditmechanismen, onder meer door de benoeming van een onafhankelijke externe auditor. De EU verwacht dat deze waarborgen bijdragen tot de financiële duurzaamheid en operationele onafhankelijkheid van de CBM en de CBM beschermen tegen politieke beïnvloeding. Om de financiële autonomie van de CBM te behouden, is het belangrijk dat de regering van Montenegro de met de CBM bereikte overeenkomst over dienstverleningsvergoedingen handhaaft, die een belangrijke bron van inkomsten vormen en bijdragen tot de financiële onafhankelijkheid en operationele autonomie van de CBM.

De EU is ingenomen met de op 24 augustus 2026 aangenomen wijziging van artikel 143 van de Montenegrijnse grondwet, waardoor de functionele onafhankelijkheid van de centrale bank verder wordt versterkt.

De EU neemt er nota van dat het rechtskader van Montenegro monetaire financiering van de overheidssector verbiedt en in overeenstemming is met artikel 123 VWEU en de ESCB-/ECB-statuten.

De EU neemt er voorts nota van dat bij een reeks wetswijzigingen in onder meer de sectorale wetgeving inzake kredietinstellingen, pensioenfondsen, depositobescherming en verzekeringen de kwestie van het verbod op bevoorrechte toegang van overheidsinstanties tot de financiële instellingen is aangepakt, zoals vereist bij artikel 124 VWEU. De EU neemt er nota van dat deze wijzigingen, die bij toetreding van toepassing zullen zijn, zullen zorgen voor volledige overeenstemming met het EU-acquis op dit gebied.

De EU onderstreept dat het van het grootste belang is dat Montenegro de onafhankelijkheid van de CBM handhaaft en deze beschermt tegen ongepaste politieke beïnvloeding, met name door de wet betreffende de centrale bank van Montenegro en andere relevante wetgeving volledig na te leven en uit te voeren.

De EU merkt op dat Montenegro aanzienlijke vooruitgang heeft geboekt bij de integratie van zijn centrale bank in het ESCB, dat het een routekaart voor integratie heeft ontwikkeld en dat het de nodige administratieve, technische en operationele capaciteiten blijft versterken om met het ESCB verband houdende taken na toetreding te vervullen.

Toepassing van het VWEU-kader voor de invoering van de euro op Montenegro

De EU heeft herhaaldelijk benadrukt dat de unilaterale invoering van de euro in de Montenegrijnse economie indruist tegen de fundamentele logica van het VWEU dat een duidelijk institutioneel traject naar de invoering van de euro leidt. Om de euro in te voeren, moeten de EU-lidstaten een hoge mate van duurzame convergentie bereiken, die wordt gemeten aan de hand van de naleving van vier nominale convergentiecriteria (prijsstabiliteit, houdbaarheid van de overheidsfinanciën, wisselkoers en langetermijnrente), terwijl ook rekening wordt gehouden met andere factoren die relevant zijn voor economische integratie en convergentie, zoals bepaald in artikel 140, lid 1, VWEU en Protocol nr. 13 betreffende de convergentiecriteria.

De EU herinnert aan het algemene standpunt voor de toetredingsconferentie met Montenegro (AD 23/12 CONF-ME 2), waarin staat dat het gebruik van de euro door Montenegro, waartoe de Montenegrijnse autoriteiten in uitzonderlijke omstandigheden hebben besloten, volledig losstaat van het lidmaatschap van de eurozone en dat deze kwestie tijdens de onderhandelingen moet worden besproken. Zij voegde daaraan toe dat Montenegro vanaf de toetreding als lidstaat met een derogatie zal deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie, en tot de eurozone zal toetreden na een besluit van de Raad daartoe, op basis van een evaluatie van de mate waarin het land aan de vereiste voorwaarden voldoet.

De EU herinnert tevens aan het gemeenschappelijk standpunt van de EU voor hoofdstuk 17 (AD 4/18 CONF-ME 2), waarin staat dat de EU zal bepalen hoe het EU-kader voor de invoering van de euro moet worden toegepast voordat dit hoofdstuk voorlopig wordt afgesloten. Als gevolg daarvan heeft de EU een oplossing ontwikkeld en aan Montenegro voorgelegd die betrekking heeft op de uitzonderlijke situatie van Montenegro en ervoor zorgt dat de convergentiebeoordeling die op Montenegro wordt toegepast in economisch opzicht gelijkwaardig is aan de beoordeling die op andere lidstaten wordt toegepast, zodat naar behoren kan worden beoordeeld of Montenegro voldoet aan de hoge mate van duurzame convergentie die op grond van artikel 140 VWEU vereist is.

De EU neemt er nota van dat Montenegro de voorgestelde oplossing voor het aangepaste kader voor de beoordeling van de convergentie met het oog op de invoering van de euro formeel heeft aanvaard en heeft voldaan aan het vijfde ijkpunt van het gemeenschappelijk standpunt van de EU (AD 4/18 CONF-ME 2).

Het aangepaste kader voor de convergentiebeoordeling voor Montenegro zal deel uitmaken van het toetredingsverdrag.

Economisch beleid

De EU neemt er nota van dat Montenegro aanzienlijke vooruitgang heeft geboekt met de voorbereiding op de coördinatie van het economisch beleid van de EU-lidstaten overeenkomstig het VWEU. De EU is ingenomen met de cruciale mijlpaal die is bereikt bij de statistische afstemming op het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR 2010), met name wat betreft de indiening van gegevens, tabellen en inventarissen in het kader van de statistieken over de financiële posities van overheden en de buitensporigtekortprocedure (BTP), die van cruciaal belang zijn voor het toezicht op de nationale begrotingen uit hoofde van artikel 126 VWEU. De EU verzoekt Montenegro zijn wetgeving verder aan te passen aan de statistische en transparantievereisten voor de nationale begrotingskaders en neemt nota van de toezeggingen van Montenegro in dit verband in het kader van hoofdstuk 18 (Statistiek) van de toetredingsonderhandelingen.

De EU merkt op dat Montenegro zijn wetgeving in grote lijnen in overeenstemming heeft gebracht met Richtlijn 2011/85/EU door op 24 augustus de wet inzake begroting en budgettaire verantwoordelijkheid aan te nemen. De wet heeft betrekking op de belangrijkste elementen die op grond van de EU-regels inzake begrotingskaders vereist zijn, zoals begrotingsregels, een begrotingskader voor de middellange termijn, een betere begrotingsplanning en -uitvoering, resultaatgericht begroten, beheer van de overheidsschuld, monitoring van begrotingsrisico's en de oprichting van een onafhankelijke begrotingsraad.

De EU is ingenomen met de benoeming van alle leden van de begrotingsraad op 31 juli 2026, maar roept Montenegro op vaart te zetten achter de operationalisering van de raad, die ruim vóór de toetredingsdatum moet beginnen met het uitbrengen van onafhankelijk en deskundig advies over de begrotingsplannen van de regering.

De EU neemt er voorts nota van dat Montenegro nog steeds deelneemt aan de jaarlijkse economische en financiële dialoog tussen de EU en de regionale partners (economisch hervormingsprogramma) en zich er regelmatig toe verbindt de jaarlijkse beleidsrichtsnoeren uit te voeren. Het economisch hervormingsprogramma fungeert als centraal mechanisme voor macro-economische en budgettaire planning en zorgt voor afstemming op het proces van het Europees Semester.

De EU onderstreept dat voortdurende inspanningen en het blijven uitvoeren van structurele hervormingen – met name hervormingen die prioriteit hebben gekregen in het landverslag bij de jaarlijkse mededeling over het uitbreidingsbeleid van de EU, in de hervormingsagenda in het kader van het groeiplan voor de Westelijke Balkan en in de jaarlijkse economische en financiële dialoog tussen de EU en de regionale partners – noodzakelijk blijven om het vermogen van Montenegro om als markteconomie te functioneren in stand te houden en verder te versterken, en om het concurrentievermogen van Montenegro binnen de Unie bij toetreding te waarborgen.

* * *

Gezien het bovenstaande, neemt de EU er nota van dat in dit stadium niet verder over dit hoofdstuk hoeft te worden onderhandeld.

De voortgang die met de aanpassing aan en de uitvoering van het acquis wordt gemaakt, zal tijdens de gehele duur van de onderhandelingen worden gevolgd. De EU onderstreept dat zij bijzondere aandacht zal besteden aan het toezicht op alle bovengenoemde specifieke vraagstukken, zodat de administratieve capaciteit van Montenegro, zijn capaciteit om het acquis in dit hoofdstuk uit te voeren en te doen naleven, met inbegrip van een versterkte capaciteit om als markteconomie te functioneren, alsook de voltooiing van de aanpassing van de wetgeving kunnen worden gewaarborgd. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan het verband van dit hoofdstuk met andere onderhandelingshoofdstukken. Een definitieve beoordeling van de overeenstemming van de Montenegrijnse wetgeving met het acquis en van het vermogen van Montenegro om het acquis op alle gebieden uit te voeren, zal pas in een later stadium van de onderhandelingen mogelijk zijn. De EU verzoekt Montenegro om, naast alle informatie die de EU met het oog op de onderhandelingen in dit hoofdstuk kan verlangen en die aan de conferentie moet worden verstrekt, regelmatig gedetailleerde schriftelijke informatie aan de Stabilisatie- en Associatieraad te verstrekken over de voortgang van de uitvoering van het acquis en van de versterking van zijn administratieve capaciteit.

Gezien het bovenstaande zal de EU, indien nodig, te gelegener tijd op dit hoofdstuk terugkomen.

De EU neemt er nota van dat Montenegro in zijn onderhandelingsstandpunt AD 21/17 CONF-ME 8 + ADD 1 en het addendum AD 64/26 CONF-ME 28 het op 28 augustus 2026 voor hoofdstuk 17 geldende acquis aanvaardt.

De EU erkent dat Montenegro verklaart de aanpassing van zijn beleid aan het acquis te zullen voortzetten en dat het land in staat is het acquis vanaf zijn toetreding tot de Europese Unie uit te voeren.

Voorts herinnert de EU eraan dat er tussen 28 augustus 2026 en de afsluiting van de onderhandelingen nieuw acquis kan zijn ontstaan.

**ONTWERP – JURIDISCHE WIJZIGINGEN DIE
VOORTVLOEIEN UIT HET
GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT VAN DE EU**

**DEEL [XX]
BEGINSELEN**

Artikel [X]

Vanaf de datum van toetreding neemt Montenegro aan de Economische en Monetaire Unie deel als lidstaat die valt onder een derogatie in de zin van artikel 139 van het VWEU.

- Onverminderd lid 1 wordt Montenegro na toetreding tot de Unie bij wijze van uitzondering gemachtigd om de euro als zijn enige wettige betaalmiddel te blijven gebruiken op grond van zijn nationale wetgeving.
- Overeenkomstig het Unierecht is de euro in Montenegro geen wettig betaalmiddel totdat de derogatie wordt ingetrokken overeenkomstig artikel 140, lid 2, VWEU.
- Tot de intrekking van de derogatie gaat het gebruik van de euro door Montenegro gepaard met geen van de rechten of plichten die voortvloeien uit de status van lidstaat die de euro als munt heeft.
- Gezien de uitzonderlijke omstandigheden van Montenegro worden de vereisten van artikel 140, lid 1, eerste alinea, derde en vierde streepje, VWEU, die nader zijn uitgewerkt in artikel 3 en 4 van Protocol nr. 13 bij de Verdragen, aangepast overeenkomstig Protocol nr. [xx].

Protocol nr. [xx] betreffende bepaalde aanpassingen van het kader voor de convergentiebeoordeling voor Montenegro [aan het Toetredingsverdrag te hechten]

Overwegingen:

Het gebruik van de euro door Montenegro wordt gerechtvaardigd door uitzonderlijke historische omstandigheden. Na de hyperinflatie na de oorlogen in de jaren negentig begon Montenegro in de jaren negentig de Duitse mark de facto als munteenheid te gebruiken. Om zijn economie te stabiliseren, werd de Duitse mark in Montenegro in 1999 officieel als wettig betaalmiddel aangemerkt, eerst naast de Joegoslavische dinar, en later, in 2000, als het enige wettige betaalmiddel van Montenegro. Er bestond geen overeenkomst met de Bondsrepubliek Duitsland over het gebruik van de Duitse mark door Montenegro. In maart 2002, toen de eurobankbiljetten en -munten in de eurozone in omloop werden gebracht, heeft Montenegro de Duitse mark vervangen door de euro als enig wettig betaalmiddel. Ook met de Europese Unie bestaat er geen overeenkomst over het gebruik van de euro door Montenegro.

- In oktober 2007 verklaarde de Raad dat de unilaterale invoering van de euro onverenigbaar is met de Verdragen, die voorzien in de invoering van de euro als resultaat van een gestructureerd multilateraal convergentieproces, en dat de gevolgen van de Verdragen voor het monetaire stelsel van Montenegro te zijner tijd nader zullen worden uitgewerkt, ten laatste tijdens toekomstige toetredingsonderhandelingen met de Europese Unie.
- Het gebruik van de euro door Montenegro levert problemen op voor de toepassing van twee van de vier convergentiecriteria van artikel 140, lid 1, VWEU, die nader zijn uitgewerkt in Protocol nr. 13 bij de Verdragen¹, namelijk de wisselkoers en, in mindere mate, de langetermijnrente. Deze criteria verliezen hierdoor feitelijk hun economische relevantie voor de beoordeling van het vereiste van een hoge mate van duurzame convergentie als bedoeld in artikel 140, lid 1, VWEU.

¹ Protocol (nr. 13) betreffende de convergentiecriteria (PB C 202 van 7.6.2016, blz. 281, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_13/oj)

- Gezien het gebruik van de euro in Montenegro kunnen de criteria inzake wisselkoers en langetermijnrente niet ten volle worden gebruikt als markttoets van de risico's voor de macro-economische en financiële stabiliteit, zoals bedoeld in artikel 140, lid 1, VWEU en Protocol nr. 13 bij de Verdragen. Een kritieke moeilijkheid voor de beoordeling is met name het criterium van de afwezigheid van ernstige wisselkoersspanningen, dat niet van toepassing is wanneer er geen sprake is van een wisselkoers. Gezien het onmogelijke materiële gebruik van het wisselkoerscriterium en het verminderde nut van het langetermijnrentecriterium, moet er, ter vervanging van het wisselkoerscriterium en ter aanvulling van het rentecriterium, een diepgaand onderzoek plaatsvinden naar “andere factoren” die relevant zijn voor de economische integratie en convergentie, zoals vermeld in de laatste alinea van artikel 140, lid 1, VWEU, zodat het vereiste van een hoge mate van duurzame convergentie alsnog naar behoren kan worden beoordeeld.
- Bij de keuze van andere relevante factoren als vervangende en aanvullende elementen wordt uitgegaan van het beginsel van functionele gelijkwaardigheid, met als doel het gebrek aan relevante informatie om de verwezenlijking van een hoge mate van duurzame convergentie te beoordelen, te compenseren, daar die informatie anders zou zijn verkregen door beschouwing van ernstige spanningen in de wisselkoers en een hoge langetermijnrente. Hierdoor zou de convergentiebeoordeling die op Montenegro wordt toegepast in economisch opzicht ook gelijkwaardig moeten zijn aan de beoordeling die wordt toegepast op andere lidstaten die onder een derogatie vallen.

- Zo moet het onderzoek van: i) de situatie en de ontwikkeling van de betalingsbalans (lopende, kapitaal- en financiële rekeningen), met inbegrip van de externe financiële activa- en passivaposities; en ii) de situatie en de ontwikkeling van het prijs- en kostenconcurrentievermogen, tot doel hebben mogelijke externe of interne kwetsbaarheden bloot te leggen die tot ernstige wisselkoersspanningen hadden kunnen leiden als Montenegro zijn eigen munt had gehad. Deze beoordeling moet erop gericht zijn de duurzaamheid van de externe positie van Montenegro te evalueren. Ook moet er onderzoek plaatsvinden naar mogelijke interne onevenwichtigheden die tot externe onevenwichtigheden kunnen leiden. Overeenkomstig artikel 140, lid 1, VWEU en Protocol nr. 13 bij de Verdragen moet Montenegro tijdens zijn deelname aan het wisselkoersmechanisme (WKM II) gedurende ten minste twee opeenvolgende jaren een duurzame externe positie innemen.
- De analyse van de in de vorige overweging bedoelde elementen moet voor de beoordeling van de verwezenlijking van een hoge mate van duurzame convergentie even relevant zijn als die van de andere convergentiecriteria. De analyse kan leiden tot een positieve beoordeling indien ook aan de andere criteria is voldaan en er een hoge mate van duurzame convergentie is vastgesteld, of tot een negatieve beoordeling in geval van risico's voor de duurzaamheid van de externe positie.
- Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met de macro-economische grondslagen van Montenegro en met de vraag of uit de financiële rekening blijkt dat de lopende rekening wordt ondersteund door stabiele externe financieringsbronnen. Een aanvullende analyse van de externe financiële activa- en passivaposities moet een indicatie geven in welke mate een land wordt blootgesteld aan risico's op mogelijke veranderingen in het sentiment van buitenlandse investeerders en daarmee verbonden risico's op een abrupte correctie van de externe positie. Bij deze analyse moet ook rekening worden gehouden met de uitsplitsing van de externe verplichtingen in buitenlandse directe investeringen en schuld. Hoewel er naar de prijzen en kosten moet worden gekeken als onderdeel van het prijsstabiliteitscriterium, zou een analyse van de indicatoren van het externe concurrentievermogen kunnen helpen duidelijk te maken of geaccumuleerde veranderingen in prijzen en kosten risico's met zich meebrengen voor de externe prestaties, zoals bijvoorbeeld blijkt uit een toename van het exportmarktaandeel.

- Bij de analyse moet ook worden getracht mogelijke interne onevenwichtigheden in kaart te brengen waarvoor, als ze niet worden aangepakt, uiteindelijk een externe correctie nodig kan zijn. Deze moeten met name de beoordeling van ontwikkelingen in de schuldenlast van huishoudens of bedrijven omvatten, rekening houdend met zowel de dynamiek van de schuld als het niveau ervan. Beide dimensies moeten worden geëvalueerd in het licht van de macro-economische grondslagen van het land. De analyse van mogelijke interne onevenwichtigheden moet worden aangevuld met een onderzoek naar mogelijke kwetsbaarheden in de financiële sector, aangezien dergelijke kwetsbaarheden een krachtige versterker van andere macro-economische onevenwichtigheden kunnen zijn. Hoewel begrotingsonevenwichtigheden een goed gedocumenteerde mogelijke bron van externe onevenwichtigheden zijn, moet de beoordeling ervan onder het begrotingscriterium vallen en derhalve buiten de analyse van “andere factoren” worden gelaten.
- De twee dimensies van de duurzaamheidsbeoordeling, extern en intern, moeten worden uitgevoerd door onderzoek van een reeks indicatoren. Er moet rekening worden gehouden met transversale interacties om mogelijke bronnen van kwetsbaarheid te identificeren die elkaars effecten kunnen versterken. De analyse moet nauw aansluiten bij de methoden en kwantitatieve instrumenten die zijn ontwikkeld in het kader van de procedure voor macro-economische onevenwichtigheden (PMO) die is ingesteld bij Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden² en Verordening (EU) nr. 1174/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende handhavingsmaatregelen voor de correctie van buitensporige macro-economische onevenwichtigheden in het eurogebied³. Bij de analyse moeten met name de bevindingen van eventuele diepgaande evaluaties in het kader van de PMO in aanmerking worden genomen. In overeenstemming met eerdere convergentieverslagen moet bij de beoordeling van “andere factoren” ook rekening worden gehouden met de institutionele kwaliteit, gezien de rol ervan bij het vormgeven van de macro-economische veerkracht en het aanpassingsvermogen van de economie.

² Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

³ Verordening (EU) nr. 1174/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende handhavingsmaatregelen voor de correctie van buitensporige macro-economische onevenwichtigheden in het eurogebied (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 8, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/1174/oj>).

- De convergentiecriteria inzake prijsstabiliteit en houdbaarheid van de overheidsfinanciën moeten op Montenegro van toepassing zijn, zoals bepaald in artikel 140, lid 1, VWEU en Protocol nr. 13 bij de Verdragen. Het vereiste van verenigbaarheid van de nationale wetgeving met de artikelen 130 en 131 VWEU en de statuten van het ESCB en van de ECB moet ook van toepassing zijn op Montenegro, zoals bepaald in artikel 140, lid 1, VWEU.
- Daarnaast moeten, in overeenstemming met het huidige kader voor deelname aan het WKM II, dat door de partijen bij het WKM II in 2018 is vastgesteld voor Bulgarije en in 2019 voor Kroatië, Montenegro en de partijen bij het WKM II overeenstemming bereiken over een aantal voorafgaande beleidstoezeggingen die door de lidstaat moeten worden uitgevoerd voordat deze toetreedt tot het WKM II, op beleidsterreinen die van groot belang zijn voor een soepele overgang naar en deelname aan het WKM II.

De voorafgaande toezeggingen moeten ten minste nauwe samenwerking met het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme, een passend macroprudentieel kader en een passend kader voor de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering omvatten.

- In overeenstemming met eerdere praktijken moet Montenegro op het moment van toetreding tot het WKM II ook verdere verbintenissen aangaan (“verbintenissen na toetreding”) met het oog op het bereiken van een hoge mate van duurzame convergentie, zoals vereist op grond van artikel 140, lid 1, VWEU.
- In de verbintenissen voor en na toetreding moet onder meer rekening worden gehouden met de noodzaak van hervormingen om macro-economische kwetsbaarheden aan te pakken en met eventuele extra uitdagingen die voortvloeien uit de eerdere unilaterale invoering van de euro door Montenegro.
- Montenegro moet tevens de nodige maatregelen nemen ter versterking van de operationele en analytische capaciteit van zijn centrale bank op het gebied van monetair beleid, teneinde de effectieve deelname van de centrale bank van Montenegro aan het Eurosysteem na de intrekking van de derogatie te waarborgen.

Artikel 1

Toepassingsgebied

Bij dit protocol wordt een aangepast kader vastgesteld voor de beoordeling van de convergentie met het oog op de invoering van de euro door Montenegro overeenkomstig artikel 140 VWEU, met betrekking tot artikel 140, lid 1, eerste alinea, derde en vierde streepje, VWEU, zoals nader bepaald in de artikelen 3 en 4 van Protocol nr. 13 bij de Verdragen. Dit protocol laat de elementen van de artikelen waarvoor dit protocol geen aanpassing bevat, onverlet.

Artikel 2

Toepassing van de convergentiecriteria

Het wisselkoerscriterium dat is vastgesteld in artikel 140, lid 1, eerste alinea, derde streepje, VWEU en nader is uitgewerkt in artikel 3 van Protocol nr. 13 bij de Verdragen is niet van toepassing op Montenegro als materieel economisch criterium en wordt vervangen door de artikelen 4 tot en met 6.

- Het criterium inzake de langetermijnrente dat is vastgesteld in artikel 140, lid 1, eerste alinea, vierde streepje, VWEU en nader is uitgewerkt in artikel 4 van Protocol nr. 13 bij de Verdragen blijft van toepassing op Montenegro, aangevuld met de artikelen 4 tot en met 6.

Artikel 3

Deelname aan het WKM II

Niettegenstaande artikel 2, lid 1, moet Montenegro een verzoek indienen voor deelname aan het wisselkoersmechanisme (WKM II) als bedoeld in artikel 140, lid 1, eerste alinea, derde streepje, VWEU.

- Montenegro neemt gedurende ten minste twee opeenvolgende jaren deel aan het WKM II voordat er een positieve convergentiebeoordeling kan worden vastgesteld overeenkomstig artikel 140 VWEU en artikel 3 van Protocol nr. 13 bij de Verdragen.
- Montenegro heeft gedurende zijn deelname aan het WKM II gedurende een periode van ten minste twee opeenvolgende jaren een duurzame externe positie.
- Voorafgaand aan de deelname van Montenegro aan het WKM II komen Montenegro en de partijen bij het WKM II een aantal voorafgaande beleidstoezeggingen overeen die Montenegro moet nakomen voordat het tot het WKM II toetreedt. Montenegro gaat ook verdere verbintenissen aan op het moment van toetreding tot het WKM II (verbintenissen na toetreding).

Artikel 4

Andere relevante factoren

Om te beoordelen of Montenegro een hoge mate van duurzame convergentie heeft bereikt, wordt bijzonder belang gehecht aan het onderzoek van de andere relevante factoren als bedoeld in artikel 140, lid 1, laatste alinea, VWEU.

Artikel 5

Externe duurzaamheidsbeoordeling

Het in artikel 4 bedoelde onderzoek omvat met name een beoordeling van:

- i) de situatie en de ontwikkeling van de betalingsbalans (lopende, kapitaal- en financiële rekeningen), met inbegrip van de externe financiële activa- en passivaposities; en
- ii) de situatie en de ontwikkeling van het prijs- en kostenconcurrentievermogen.

1. Bij het onderzoek wordt vastgesteld of er sprake is van mogelijke externe of interne onevenwichtigheden die tot ernstige wisselkoersspanningen hadden kunnen leiden indien Montenegro zijn eigen munt had gehad, en of de externe positie duurzaam is.
2. Het bestaan van risico's voor de duurzaamheid van de externe positie kan tot de conclusie leiden dat er geen hoge mate van duurzame convergentie is bereikt.

Artikel 6

Interne onevenwichtigheden en financiële sector

Voor de toepassing van artikel 5, lid 2, omvat de beoordeling van mogelijke interne onevenwichtigheden die tot externe onevenwichtigheden kunnen leiden:

- i) ontwikkelingen in de schuldenlast van huishoudens en bedrijven;
- ii) kwetsbaarheden in de financiële sector.

Artikel 7

Capaciteit van de centrale bank

Montenegro neemt de nodige maatregelen om de operationele en analytische capaciteit van zijn centrale bank op het gebied van monetair beleid te versterken.

Dergelijke maatregelen waarborgen de effectieve deelname van de centrale bank van Montenegro aan het Eurosysteem na intrekking van de derogatie.
